

Cam. Jól mondod Dromule, ő a feje, kezdője ezen causanak legyen is végzője, kívánom. Azokáért ötöt helyeztetem magam személyemben, amit főz, lássa, megeszi azt. Ha vad almába harapott kopjék foga, mint itil, úgy vegye hasznát. Te pedig Dromule jelen lésszesz a Dietán és mindeneket számba szedgy, nevezetesen pedig azokat, amiket fog Stolander a pörös személyekről végezni, hogy ezt Méltóságommal munialván soha többé ezen pör fel ne ébredgyen.

Drom. Hivségemet F. H. ajánlom mindenekre, és kívánságod szerint a dologhoz látok.

Alex. Menny el Dromule és a dolgot velősön megfontolván egyik résznek is hátra maradása ne legyen.

Drom. Akaratodnak bé töltését bizd én reám. De F. H. diplomádot add által, mellyel Stolandert authorizáloed.

Cam. Dromule arra gondod ne legyen, mikor ideje és napja eljövend, akkor mindenek meg lésszek.

Közli: SZABÓ J. DANIEL.

SZIGETI JÓZSEF LEVELEI E. KOVÁCS GYULÁHOZ.

1.

Tisztelt Barátom!

Mielőtt hozzám intézett barátságos soraira hivatalosan válaszolnék, engedje meg, hogy előbb mint jó barátomtul kérhessek tanácsot. Ön azt kívánja, hogy én nevezzem meg a darabokat, mellyekben föllépni kívánok; de hát én nem ismerem az ottani körülményeket, hogyan tudjak tehát választani.¹ Legjobbna gondoltam tehát egy darabsorozatot készíteni, s ide mellékelve Önnek megküldeni azon kéréssel, hogy legyen szives legjobb belátása szerint ezek közül vagy 6-t kitűzni. Annyi úgy hiszem bőségesen elég, vagy talán sok is? — no e tekintetben is megnyugszom az Ön véleményében. A határidőre nézve még most nem irhatok bizonyosat; tudja Kedves Barátom, hogy két felülről kell magamat kikoldulnom, de talán decz. 13-án indulhatok és azon esetben az első föllépés megtörténhetnék 15-én. No de erről tüzetesebben később. Most csak arra kérem Kedves Barátom uramat sziveskedjék az ide mellékeit darabsorozatbul a legzűlszeribbeket kiválasztani s azok sorozatát s ha lehetséges előadási rendjét velem mihamarább tudatni.

Szives válaszát várva, maradok őszinte tisztelettel

Budapest, nov. 17. 1883.

Szerető barátja

József.

¹ E. Kovács Gyula felszólította Szigetit, hogy a Kolozsvári Nemzeti Színházban vendégszerepeljen. Erre vonatkozik a levél.

A levélhez mellékeltem darabsorozat a következő:¹

Nők iskolája — Arnolphe	Minister bálja — Kovács
IV. Henrik — Falstaff	Nyelvtan — Cabaussad
Fősvény — Harpagon	Egben — Lelkesi
Urhatnám polgár — Jourdain.	Vasárnap délután — Pompadour.
Szentivánéji álom — Zuboly	
Tartuffe — Orgone	
Egy millió — Duplan	
Nemes és polgár — Poirié	Jó madár — Wavranecz
Nagyzás hőbortja — Ringheim.	Nagyralató — Kádas
Két Rantzau — Jean.	Kisértet — Sass István
Kis Szórakozott — Champanett	Falusiak — Bácsi
Perrichon utazása — Perrichon	Rang és mód — Bannai Gerő
Nagyon szép aszony — Montgiscar	Viola — Peti.

Magamébül :

Ha ezeken kívül még valami czélszerű darab eszébe jut, kérem csak írja hozzá tartózkodás nélkül.

2.

Tisztelt Barátom Uram!

Az igazgatóságomtól megkaptam a kívánt szabadságidőt, s így most már semmi sem gátolja, hogy működésemet decz. havában Önök-nél megkezdhessem. A velem közlött combinációt igen köszönöm, de azt gondolom, vendégnek figyelni kell arra, hogy kívált az első előadásában olyan szerepekben működjék, a melyek végig játszanak az egész darabban; ez okbul én a Kedves Barátom combinációjának megfigyelése mellett következő módon szeretném tartani az előadásaimat:

1. Rang és mód.	4. IV. Henrik
2. Nemes és polgár	5. Jó madár
3. Rantzauk	6. Nők iskolája és Nyelvtan.

Ezeken kívül magammal viszem még a *Nagyon szép aszony* és a *Nagyzás hőbortja*, továbbá *Perrichon úr utazása* vagy az *Új czég* darabokat is, amennyiben t. i. ott még meg nem volnának, mert jól mondja Kedves Barátom, hogy az efféle combináció nem szentírás és azon gyakran szükséges változtatni a viszonyok és kívánalmak szerint, amelyek leginkább akkor nyilatkoznak, mikor az ember már helyben van. Én tehát 15 én megkezdhetem működésemet, ha isten is úgy akarja. Hogy mely napon indulok, azt annak idején leszek bátor Önnel tudatni. Már most még csak azt szeretném tudni, hogy hány előadásom lesz bérletfolyamban és hány szünetben, mert ez is sokat vet ám a latban. Ha rá ér, írjon még egy pár sort, nagyon szívesen veszem sorait, aztán olyan ideges vagyok, tudja Kedves Barátom én nem igen járok vendégszerepezni, tehát jól esik egy kis bátorítás.

Budapest, nov. 27. 1883.

Csókolom

József.

¹ Szigeti azokat a szerepeket is megnevezte, a melyeket az egyes darabokban játszani szokott.

3.

Tisztelt Barátom Uram!

Hogy csak 2 bérletszünetes előadás tartható, az elég baj! Talán kicsinálhatunk hármat is; ha nem lehet, akkor úgy is jó. Én a körülményekkel hamar meg tudok alkudni az efféle dolgokban.

Mi az időt illeti, az bizony csak úgy áll, hogy nekem jan. 7-ig van szabadságidőm és azért szeretném önöknél a kítüzött 6 előadást minél hamarabb lemorzsolni, hogy az ünnepek után még másutt is megpróbálhassam szerencsémet. Azért mondom, hogy az ünnepek után, mert tudom, hogy ünnepek alatt egyik igazgató sem léptet fel szívesen vendéget, ami igen természetes is. Kérem tehát Kedves Barátom uramat, szíveskedjék úgy intézkedni, hogy mentül hamarább végezvén, kezembe ragadhassam újra a vándorbotot. Oh nagy egek! hol fogom én megenni a mézes mákos mácsikot!!! — — Ad vocem mácsik, mit gondolsz, nem volna jó az előadásokat a *Nők iskolájával* kezdenünk, hozzá adva még *Nyelvtant* vagy *Kénytelen házasságot*! — tudja Kedves Barátom classicus! classicus!! — no az ember megtartaná vele a decorumot. Különben rendezze a dolgot tetszése szerint, én mindenesetre belenyugszom. Csak arra kérem, hogy ezt a darabot tanultassa jó előre, mert nagyon jól kell mennie, hogy czélt érhessünk vele; végkép elhagyni pedig nem akarnám. Indulásomat minden esetre lesznek bátor Önnek megsürgönyözni, maradván addig is

Budapest, decz. 3. 1883.

tisztelő barátja

József.

Ni! Ni! — hát *Coriolán*? — igaz, hogy Menenius meglehetősen háttérben áll, no de a kolozsvári *Pápa* mellett szeretnék egyszer ministrálni!¹ mi?

4.

Kedves Barátom!

Rajkay² megesküdüött a fordított feszületre, hogy a darabot³ 100 floresen alul nem adja, mert a partitúra nagyon sok. No de 100 florest meg is ér ám ez a mű. Csak azt tegyék meg, hogy Pálmai Ilkát vitesse el legalább az első 10—15 előadásra,⁴ azután a többi előadásokat végezheti más is, no meg az is föltétel, hogy Mátray és Gabányi is részt vegyenek a színészek jelenésében. Ön pedig szeressen engem, aki vagyok és maradok

Budapest, jan. 22. 1884.

igaz barátja

József.

Közli: DR. PERÉNYI JÓZSEF.

¹ E. Kovács Gyula játszotta *Coriolánt*.

² Színházi ügynök.

³ Szigeti Csókon szerzett völegény cz. darabja.

⁴ Szigeti Pálmai Ilka számára írta a kitűnő szerepet.

FALUDI FERENCZ EGY ISMERETLEN LEVELE.

A Nemzeti Múzeum levéltárában Faludi Ferencznek egy még ki nem adott levelét találtam, a melyet egy Nagy nevezetű, de egyébként ismeretlen személyhez írt. E levél, melynek betűhív másolata alább olvasható, azért is érdekes, mert Faludinak eddig csak egyetlen levelét ismertük, azt, a melyet Kaprinai Istvánhoz írt 1767 december-19-ikén. (Eredetije a budapesti Egyetemi Könyvtárban, kiadta Hollósy Béla a nagykarolyi főgímn. 1898—99-iki értesítőjében, 17. l.)

Tekintetes Bizodalmas jó Uram!

Ne essék alkalmatlanul ezen udvarló levelem, minthogy mások tanácsából találtom az urhoz nyujtanom reménységemet, és egyéb iránt is böcsületes okok viseltek ebbéli írásomra.

A dolog ebben ál: Magister Nagy az Urnak jó fia és nálom kedves személy ezen iskolabéli esztendőnek végén per favorem a' hatodik iskolának Mestere helyet öreg Comoediát fog producálni — akar-nám és kívánnám hogy proemialis lenne. Nem tűnik másunnan reménység a' minthogy - is senkit meg nem kerestünk iránta. Errül tanátskozáván köztünk, a' Paterek azt javaslották, hogy az Urhoz folyamodgyam, kit is igen alázatosan kérem pro communi solatio Parentis & filij item utriusque honore et incitamento Juventutis, méltóztasson bennünket eltelő adakozással vigasztalni mindenek előtt szerzetes érdemes fiának tekintetire nézne — 50 forintokkal böcsületesen be érjük, nagyob alkalmatlanságra nem nevelem leveletem, hanem ezen merészkedő busításrul követvén és (a' mint belől érzem magamban) víg reménységgel várván Uri *placet* feleletét, maradok

Tekintetes Bizodalmas jó Urámnak
Küszegh, 17 Julij 1752.

alázatos szolgálja

Faludj Ferencz S. J.

Coll: Rector m. p.

SS. A Sopronyi Candidatusnak az Úr fiának igen jó hírét hallom itten az által költöző jesuitáktul.

Közli: FLEHNER MARGIT.